

Nr 4.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 20 december 1940 (nr 1044) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus.

Genom en den 3 januari 1951 dagtecknad proposition, nr 20, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

angående ändring i lagen den 20 december 1940 (nr 1044) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus.

Härigenom förordnas, att 1 §, 2 § 2 mom., 7 och 11 §§, 14 § 2 mom., 16 §, 19 § 1 mom., 21 § 2 mom. och 23 § lagen den 20 december 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse:)

1 §.

Landsting, så — — — vid barnsbörd.

Vård, som — — — — i landsting.

Denna lag äger icke tillämpning å karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet; och skall vad däri finnes stadgat endast i den mån nedan föreskrives gälla anstaltsvård för sinnessjuka, sinnesslöa, fallandesjuka, *kroniskt kroppssjuka* eller konvalescenter.

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

Denna lag äger icke tillämpning å karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet; och skall vad däri finnes stadgat endast i den mån nedan föreskrives gälla anstaltsvård för sinnessjuka, sinnesslöa, fallandesjuka eller konvalescenter.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 1 §, 2 § 2 mom., 7 §, 14 § 2 mom., 16 §, 19 § 1 mom., 21 § 2 mom. och 23 § SFS 1946:129.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2 §.

2 §.

2. Med *sjukhus* — — — 20 § epidemilagen.

Sjukhus, som ej enligt vad nedan i detta stycke stadgas är att anse såsom tuberkulossjukvårdsanstalt eller epidemivårdsanstalt, benämnes *lasarett*, om det är avsett för vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *sjukstuga*. Sjukhus, som är inrättat uteslutande för vård av tuberkulossjuka (*tuberkulossjukvårdsanstalt*), benämnes *sanktorium*, om det är avsett för sådana sjuka oberoende av vårdens art, och eljest *tuberkulossjukstuga*. Sjukhus, som till huvudsaklig del är avsett för vård av sjuka, behäftade med i 2 § 1 mom. epidemilagen omförmäld sjukdom (*epidemivårdsanstalt*), benämnes *epidemisjukhus*, om det är avsett för dylika vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *epidemisjukstuga*.

Sjukhus, som ej enligt vad nedan i detta stycke stadgas är att anse såsom tuberkulossjukvårdsanstalt, epidemivårdsanstalt eller *anstalt för kroniskt sjuka*, benämnes *lasarett*, om det är avsett för vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *sjukstuga*. Sjukhus, som är inrättat uteslutande för vård av tuberkulossjuka (*tuberkulossjukvårdsanstalt*), benämnes *sanktorium*, om det är avsett för sådana sjuka oberoende av vårdens art, och eljest *tuberkulossjukstuga*. Sjukhus, som till huvudsaklig del är avsett för vård av sjuka, behäftade med i 2 § 1 mom. epidemilagen omförmäld sjukdom (*epidemivårdsanstalt*), benämnes *epidemisjukhus*, om det är avsett för dylika vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *epidemisjukstuga*. *Sjukhus, som anordnats — såsom fristående anstalt eller anslutet till lasarett eller sjukstuga — uteslutande eller till huvudsaklig del för vård av långvarigt kroppssjuka, vilka äro i behov av sjukhusvård främst i form av personlig skötsel men vilka icke lida av tuberkulos, benämnes anstalt för kroniskt sjuka.*

För sjukvård — — — epidemisjukstuga *epidemisjukstuguläkare.*

7 §.

7 §.

Vid sjukhus — — — beredas densamma.
Sjukhus skall — — — behovet påkallad.
Sjukstuga må — — — sextio vårdplatser.
Sjukhus, som — — — särskilda rum.

Vid beräkning jämlikt tredje och fjärde styckena av antalet vårdplatser

Vid beräkning jämlikt tredje och fjärde styckena av antalet vårdplatser

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

skola platser å barnbördsavdelning medräknas allenast i den mån antalet sådana platser överstiger femton.

skola platser å anstalt för kroniskt sjuka, som är ansluten till sjukstuga, icke medräknas samt platser å barnbördsavdelning medräknas allenast i den mån antalet sådana platser överstiger femton.

11 §.

Den i 2 § 2 mom. avsedde ansvarige läkaren eller, där flera sådana finnas, den av dem, som därtill av sjukvårdsberedningen förordnas, är mellan direktionens sammanträden sjukhusets inför direktionen ansvarige styresman. Sjukvårdsberedningen må, när skäl därtill äro, återkalla meddelat förordnande och förordna annan styresman.

11 §.

Den för sjukvården ansvarige läkaren eller, där inom en och samma sjukhusanläggning flera sådana finnas, den av dem, som därtill av sjukvårdsberedningen förordnas, är mellan direktionens sammanträden sjukhusets inför direktionen ansvarige styresman. Sjukvårdsberedningen må, när skäl därtill äro, återkalla meddelat förordnande och förordna annan styresman.

För sjukhus — — — direktionens hörande.

Om beslut — — — underrätta medicinalstyrelsen.

Från bestämmelserna — — — meddela undantag.

14 §.

2. Sjukstuguläkare vid — — — till efterrättelse.

Annan sjukstuguläkare ävensom tuberkulossjukstuguläkare och epidemisjukstuguläkare tillsätts av sjukvårdsberedningen efter hörande av vederbörande direktion genom förordnande för viss tid eller tills vidare, i senare fallet med ömsesidig rätt till minst sex månaders uppsägnings-tid. Sådan läkartjänst må ej besättas med annan än den, som av medicinalstyrelsen funnits enligt vederbör-ligen meddelade bestämmelser till tjänsten behörig. I förordnande, som för viss tid meddelas sjukstuguläkare, skall intagas förbehåll därom, att, därest beslut fattas om sådant ut-vidgande, att sjukstuguläkaren skall tillsättas enligt första stycket, eller om sjukstugans omändring till lasa-

14 §.

Annan sjukstuguläkare ävensom tuberkulossjukstuguläkare, epidemi-sjukstuguläkare och för sjukvård an-svarig läkare vid anstalt för kroniskt sjuka tillsätts av sjukvårdsbered-ningen efter hörande av vederbö-rande direktion genom förordnande för viss tid eller tills vidare, i senare fallet med ömsesidig rätt till minst sex månaders uppsägnings-tid. Sådan läkartjänst må ej besättas med annan än den, som av medicinalstyrelsen funnits enligt vederbör-ligen meddelade bestämmelser till tjänsten behörig. I förordnande, som för viss tid meddelas sjukstuguläkare, skall intagas förbehåll därom, att, därest beslut fattas om sådant utvidgande, att sjukstuguläkaren skall tillsättas

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

rett, sjukstuguläkaren skall vara pliktig att avgå sex månader efter uppsägning. Motsvarande förbehåll för det fall att tuberkulossjukstuga omändras till sanatorium eller epidemisjukstuga omändras till epidemisjukhus skall intagas i förordnande, som för viss tid meddelas tuberkulossjukstuguläkare eller epidemisjukstuguläkare.

enligt första stycket, eller om sjukstugans omändring till lasarett, sjukstuguläkaren skall vara pliktig att avgå sex månader efter uppsägning. Motsvarande förbehåll för det fall att tuberkulossjukstuga omändras till sanatorium eller epidemisjukstuga omändras till epidemisjukhus skall intagas i förordnande, som för viss tid meddelas tuberkulossjukstuguläkare eller epidemisjukstuguläkare.

16 §.

16 §.

Vid lasarett — — — böra uppställas.

Vad i första stycket stadgas om sjukstuga skall äga motsvarande tillämpning med avseende å anstalt för kroniskt sjuka.

Underläkare tillsättes av sjukvårdsberedningen genom förordnande på viss tid, som utan Konungens medgivande icke må överstiga tre år i sänder.

Underläkare tillsättes av sjukvårdsberedningen genom förordnande på viss tid, som *i fråga om annat sjukhus än anstalt för kroniskt sjuka* utan Konungens medgivande icke må överstiga tre år i sänder.

Tiden för — — — förordnande föreligger.

19 §.

19 §.

1. Intagning å — — — därtill föranleda.

Är någon — — — spridande vidtagits.

Intagning av den, som lider av *kronisk kroppssjukdom eller av sinnessjukdom*, må icke, ändå att fråga är om vård, som *nyss sagts*, äga rum, därest sjukdomen skulle medföra avsevärt obehag för andra sjuka.

Intagning av den, som lider av sinnessjukdom, må icke, ändå att fråga är om vård, *varför sjukhus är inväntat*, äga rum, därest sjukdomen skulle medföra avsevärt obehag för andra sjuka.

Är sjukhus — — — sådan avdelning.

21 §.

21 §.

2. För sjukvård å tuberkulossjukvårdsanstalt eller epidemivårdsanstalt ansvarig läkare må icke mottaga särskild ersättning för åtgärd, som avses i 1 mom. första eller andra stycket.

2. För sjukvård å tuberkulossjukvårdsanstalt, epidemivårdsanstalt *eller anstalt för kroniskt sjuka* ansvarig läkare må icke mottaga särskild ersättning för åtgärd, som avses i 1 mom. första eller andra stycket.

(Nuvarande lydelse:)

23 §.

Bestämmelserna i 6 §, 7 § första och andra styckena, 8—12 §§, 14 § 2 mom. andra stycket, 21 § 2 och 3 mom. samt 22 § skola i tillämpliga delar gälla även med avseende å anstalt för vård av *kroniskt kroppssjuka* eller konvalescenter, som drives av landsting eller kommun.

(Föreslagen lydelse:)

23 §.

Bestämmelserna i 6 §, 7 § första och andra styckena, 8—12 §§, 14 § 2 mom. andra stycket, 21 § 2 och 3 mom. samt 22 § skola i tillämpliga delar gälla även med avseende å anstalt för vård av konvalescenter, som drives av landsting eller kommun.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952.

Statens sjukhusutredning av år 1943 har den 17 oktober 1947 överlämnat betänkande II om den lasarettanslutna B-sjukvården jämte anstaltsvården av kroniskt sjuka (SOU 1947: 61). Betänkandet har ägnats åt frågan om avlastning av A-sjukvården vid lasarett genom anordnande av annex- och konvalescentavdelningar samt anstalter för kroniskt sjuka. Beträffande kronikervården har utredningen förordat, att landstingen och städerna utanför landsting genom ändringar i lagen den 20 december 1940 (nr 1044) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus — i det följande kallad sjukhuslagen — skulle göras till legala huvudmän för denna vård, varjämte utredningen bl. a. behandlat frågan om den begreppsmässiga avgränsningen av kronikerna från övriga sjuka samt förordat vissa jämkningar i bestämmelserna om statsbidrag till anläggning och drift av kronikeranstalterna.

I propositionen framläggas förslag till ändringar i sjukhuslagen, vilka äsyfta att ålägga landstingen och städerna utanför landsting huvudmannaskapet för vården av de kroniskt sjuka samt reglera kronikeranstalternas ställning.

Lagstiftningen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1952.

Beträffande motiveringen till förslaget får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. I sitt av riksdagen år 1947 godkända utlåtande nr 184 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående grunder för ålderdomshemsvårdens ordnande och utbyggnad m. m. anslöt sig statsutskottet till de målsättningar, som vederbörande departementschef angivit för förbättring i olika hänseenden av förhållandena å ålderdomshemmen, innebärande bland annat en sådan utbyggnad av kronikervården, att denna snarast bleve i stånd att omhändertaga alla de kroniskt sjuka, som vårdades på ålderdomshemmen. Mot bakgrunden härav och då redan f. n. statsbidrag till kronikervården i första hand utgå till landsting och städer utanför landsting finner utskottet det följdriktigt, att ett legalt huvudmannaskap för vården av de kroniskt sjuka

åläggas landstingen och de förutnämnda städerna. Som föredragande departementschefen synes hava förutsatt torde ett sådant i lag fastslaget huvudmannaskap medföra ett ökat intresse för de tillämnade huvudmännen att påskynda utbyggnaden av kronikervården.

Ett spörsmål, som i förevarande sammanhang tarvar särskild uppmärksamhet, är frågan om behandlingen av sådana på ålderdomshem vårdade sjuka, vilkas sinnestillstånd avviker från det normala. Enligt utskottets mening höra dessa hemma varken på kronikeranstalterna eller på ålderdomshemmen. Utskottet delar departementschefens uppfattning, att ifrågavarande patienter i princip böra omhändertagas på sinnessjukhus eller på hem för lättskötta sinnessjuka. Med hänsyn till den rådande svåra platsbristen på dessa anstalter torde det dock f. n. vara ogörligt att placera ifrågavarande klientel inom sinnessjukvården. En utbyggnad av denna är emellertid föremål för statsmakternas positiva intresse (jfr statsutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 127/1950).

Utskottet har vid behandlingen av propositionen kunnat konstatera, att sjukhuslagen är i starkt behov av en allmän översyn. Då föredragande departementschefen i propositionen anmärkt, att han har för avsikt att tillkalla sakkunniga för en sådan översyn, hälsas detta av utskottet med tillfredsställelse.

I övrigt giver propositionen ej utskottet anledning till särskilt uttalande.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 8 februari 1951.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Sten, Wistrand, Sunne, Nils Elowsson, Wahlund*, Uhlén och Bengtson;

från andra kammaren: herrar Jacobsson i Igelsbo, Hellbacken, fruarna Nordgren, Sandström*, herrar Hagård, Carlsson i Bakeröd, Andersson i Linköping och fröken Renström.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.